

rou jaderného chromatinu interfázových, stimulovaných a apoptotických jader, strukturov a funkcí rostlinných a protozoárních telomer, studiem genové exprese u standardních a nádorových buněk, genovou regulací u změn chromatinové struktury, vývojem a optimalizací metod obrazové cytometrie, studiem úrovně chromozomové metylace, účinkem gama záření na leukemické buňky a řadou dalších, neméně zajímavých témat.

Je přítom příznačné, že autoři používají moderních experimentálních metod a přístupů, které zahrnují jak specializované metody optické a fluorescenční mikroskopie, metody počítačových analýz a zpracování dat, metody počítačových modelování a rekonstrukcí, tak i rychle se rozvíjející metody funkční genomiky.

Sborník je moderním textem, který přináší pohled na studium lidského genomu i genomů dalších organismů z poněkud odlišného úhlu než z hlediska molekulárně genetického studia sekvenčně zakódované genetické informace. Přináší zejména pohled strukturní, který je však konfrontován s funkčními parametry studovaného genomu. Sborník je tak zajímavým souborem prací, které by neměly uniknout pozornosti odborníků studujících genomy nejrůznějších organismů, včetně genomu lidského.

D. ŠMAJS

*Proceedings of the Conference at Hlohovec, Czech Republic. Masarykova univerzita v Brně, 2003. 94 s.

Vaculík, J., Mihola, J. (ed.): Místo historie a úloha učitele dějepisu při formování multikulturní společnosti *

V roce 2003 vydala katedra historie Pedagogické fakulty MU v Brně a Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Brna za podpory International Visegrad Fund sborník příspěvků z meziná-

rodní konference Místo historie a úloha učitele dějepisu při formování multikulturní společnosti. Již z názvu vyplývá, že publikace je adresována zejména učitelům dějepisu a odborníkům zabývajícím se historií. Avšak i učitelé příbuzných předmětů, jakými jsou například zeměpis nebo občanská nauka, zde mohou najít zajímavou inspiraci.

Publikace je členěna na čtyři podkapitoly. Nejprve jsou uvedeny hlavní referáty, další texty jsou rozděleny do tří sekcí. Sborník se skládá celkem ze 43 příspěvků od účastníků z Česka, Slovenska, Polska a Maďarska.

Hlavní referáty vymezují rámeček konference poměrně široce. Vratislav Čapek porovnává současnou českou situaci v oblasti výuky dějepisu se situací v Evropě a v USA, přičemž se zaměřuje zejména na problematiku globalizace a diverzifikace při výkladu dějepisu. Otázkou, co je to školní dějepis, jaká je jeho koncepce a jaké postavení zaujímá ve škole, zabývá se Zdeněk Beneš. Dalibor Lasovský ve svém referátu vyvzdvihuje institucionální význam obce a školy jako nositele národní identity na cestě do Evropské unie. O proměně postavení Katedry historie na Pedagogické fakultě MU jakožto instituce vzdělávající učitele dějepisu informuje Jaroslav Vaculík.

Již v první sekci je patrná značná různorodost příspěvků, přesto zde můžeme vypořádat tři obsahové linie. První z nich je založena na výzkumu vztahů mezi jednotlivými národy. Na tomto místě je možné zmínit příspěvek Blaženy Gracové, která na výzkumu stereotypů Čechů u polské studující mládeže ukazuje, jak nás Čechy vnímají mladí Poláci. Pro čtenáře je přínosná možnost srovnání, kterou nabízí Denisa Lubischová, jež se zabývá podobnou problematikou, v tomto případě však z pohledu Čechů. Druhá linie je zaměřena více didakticky. Např. Grzegorz Chomici na osobě sv. Vojtěcha ukazuje, jak je možné začlenit multikulturní prvky do výuky dějepisu. Třetí linii zastupují propagátoři zapojení informačních technologií do výuky dějepisu. Darina Vasilová bere internet jako motivační činitel, kterého však lze využít i při běžné výuce. Táž autorka pak spolu s Juliem Alcnaerem prezentuje výsledky výzkumu, který zjišťo-

val schopnosti studentů zpracovávat poznatky za pomoci informačních technologií.

V dalších dvou sekcích je pro značnou rozmanitost článků obtížné stanovit díleč linie. Zajímavým příspěvkem je zamyšlení Radomíra Vlčka nad způsobem reinterpretování dějin, které byly v minulosti ovlivněny mocenskými zájmy. Jinak pojala příspěvek Helena Mandelová. Ve svém referátu se zaměřuje na otázku formování multikulturní společnosti prostřednictvím výuky dějepisu a zároveň představuje aktivity členů Asociace učitelů dějepisu (ASUD), jimiž podporují začleňování multikulturních prvků do výuky. Maria Stinia dále ukazuje obraz polského učitele po roce 1989 jako odborníka v oboru, který ve vztahu ke studentům přechází od fáze informativně kontrolní do fáze inspirativně podporující. Na odbornost učitelů dějepisu klade důraz i Bohuslav F. Klíma. Ve svém příspěvku představuje archeologické pracoviště Katedry historie PdF MU ve Znojmě, přičemž vyzdvihuje jeho prospěšnost při výuce dějin pravěku a nejstarších národních dějin. Zpět do oblasti multikultury ve smyslu vztahů jednotlivých národů a menšin vrací čtenáře Lubomír Kocourek. Jako zástupce severočeského pohraničí, kde se vždy mísily a mísí různé kultury (česká, německá, lužickosrbská atd.), poukazuje na možnosti využití hmotných památek, ale i prvků jednotlivých kultur, které se projevují v jazykové oblasti.

Vzhledem k velkému rozsahu sborníku nebylo možné zmínit všechny autory a jejich referáty. Vybral jsem tedy pouze ty příspěvky, které podle mého názoru dokládají rozsáhlost a složitost dané problematiky a zároveň dostatečně vykrešlují charakter celého sborníku.

Jako v řadě sborníků najdou se i zde kvalitativní rozdíly mezi jednotlivými příspěvky, což ovšem nelze vytknout editorům. Je však škoda, že se jim nepodařilo seřadit jednotlivé příspěvky tematicky vhodněji (jednou z možností by např. mohlo být vytvoření samostatné didaktické sekce), což by snad přispělo k lepší orientaci v textu.

Formování multikulturní společnosti by mělo být jedním z hlavních cílů při výuce dějepisu. Tento sborník nabízí příležitost konfrontovat metody i postupy vedoucích ke

stanovenému cíli a zároveň ukazuje, jak obtížná cesta je před učiteli, kteří se budou chtít vyztčeným metám přiblížit.

M. SKUTIL

* Brno: MU 2003, 326 s.

Bořivoj Srba: Múzy v exilu*

Někdejší vedoucí Ústavu divadelní a filmové vědy na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity a v současnosti vedoucí Ateliéru divadelní dramaturgie a Kabinetu pro výzkum dramatu a divadla na JAMU v Brně prof. Bořivoj Srba předložil odborné veřejnosti další monumentální dílo. Ve své monografii nazvané obrazně Múzy v exilu se zabývá – řečeno slovy z podtitulu – kulturními a uměleckými aktivitami československých exulantů v Londýně „v předvečer a v průběhu druhé světové války“, tedy v letech 1939-1945. Autor v knize zúročil své dlouholeté zkoumání problematiky uměleckých aktivit Čechoslováků, kteří za druhé světové války pobývali v exilu ve Velké Británii. První verze práce přitom vznikla již v letech 1965-68, kdy šlo o přípravnou monografii k rozsáhlému projektu Dějin českého divadla. Nástup normalizace však vydání práce znemožnil, a tak se k ní badatel vrátil až v 90. letech a podstatně ji doplnil o nové poznatky, které získal především při studiu v zahraničních archívech a knihovnách.

Za povšimnutí stojí skutečnost, že autor sleduje nejen činnost emigrantů české a slovenské národnosti, ale při popisu kulturních aktivit upozorňuje na významný podíl českých a tzv. „říšských“ Němců a Rakušanů, kteří do exilu přicházeli vybaveni zkušenostmi a podporou z Československa. Jádro práce ovšem tvoří charakteristika a hodnocení činnosti emigrantů českého původu, kteří se soustřeďovali kolem profesionálních umělců, jakými byli spisovatelé František Langer a Viktor Fischl, filmový režisér Jiří Weiss, herci Herbert Lom a Ota Ornest, publicista Pavel Tigríd a všestranný vědec Josef Kodíček. Zvláštní pozornost věnuje